

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Ersättningsanskaffning eller nyuppsättning?

A. Besvär av Kerstin H. angående inkomsttaxering år 1952. — Kerstin H., som yrkade avdrag med 1.960 kr. för inköp av en gödselspridare, uppgav till stöd för yrkandet, att gödselspridaren (vagn med spridare) ersatte en s. k. bolstervagn, som använts "nästan enbart till gödselkörning" men som nu uttrangerats. En ny bolstervagn skulle ha kostat 2.070 kr. Avdraget vägrades. (RR:s utslag den 2/5 1958.)

B. Besvär av TI angående hemmansägaren I:s inkomsttaxering år 1952. — När I. under 1946 tillträdde sitt jordbruk, inköpte han på auktion hela inventariebeståndet, däribland ett tröskverk av märket Munktell för 500 kr. Under beskattningsåret sålde han detta tröskverk för 200 kr. och köpte i stället ett begagnat tröskverk av märket Olldén, som var av samma storlek som det gamla tröskverket men försett med modernare utrustning. I deklarationen upptogs beloppet 200 kr. som intäkt och yrkades avdrag med 8.400 kr. för ersättningsanskaffningen. TN vägrade avdraget. Hos PN uppgav I., att ett nytt tröskverk av samma märke som det gamla efter avdrag för självmatare m. m. skulle kosta 8.240 kr., och yrkade avdrag med detta belopp. PN medgav avdrag med 500

kr., motsvarande inköpspriset för det gamla tröskverket. KR medgav avdrag med 8.240 kr., i följd varav I:s taxeringar undanröjdes. RR förklarade emellertid I. icke berättigad till avdrag med större belopp än som motsvarade värdet av ett i lika mån som det nyinköpta tröskverket begagnat tröskverk av samma beskaffenhet som det gamla. (TI:s besvär lämnades likväl utan bifall, enär omständigheterna i målet icke gäve vid handen att avdraget för ifrågavarande inköpskostnad på grund härav borde nedsättas till så lågt belopp, att I. fördenskull borde åsättas taxering för inkomst.) (RR:s utslag den 2/5 1958.)

Anm.: Vid utbyte av äldre inventarier å jordbruksfastighet mot nya dyrbarare inventarier erhålles avdrag för vad inventarier av samma slag som de äldre skulle ha kostat; och detta gäller oavsett om de förutvarande inventarierna varit begagnade eller ej vid inköpet. (Se Lindström i Svensk Skattetidning 1955 s. 25: "Syftet med rätten till avdrag för ersättningsanskaffning är ju, att slitning av inventarierna kompenseras i efterskott, då det nedslitna redskapet ersättes med ett nytt. Är det nya bättre än det gamla var, då det skaffades, är avdragets innebörd dessutom att i förskott ersätta det nya redskapets slitning till det stadium där det ersatta redskapet befann sig, då det skaf-

fades.”) Av förevarande fall framgår att, om ersättningsanskaffningen avser ett begagnat inventarium, avdraget bestämmes till vad det skulle kosta att köpa det ersatta inventariet i lika begagnat skick som det senast inköpta, jämför RÅ 1957 ref. 29.

Intäkt genom avyttring av växande skog i samband med avyttring av marken.

Besvär av godsägaren G. angående inkomsttaxering år 1951. — G., som avytttrat en skogsfastighet, beskattades av PN vid 1951 års taxering för intäkt genom försäljning av växande skog i samband med fastighetsförsäljning till ett belopp av 53.000 kr. Det antogs att försäljningen ägt rum under 1950. KR fastställde PN:s beslut. Hos RR åberopade G., att han enligt köpekontraktet den 29/11 1949 sålt fastigheten för 550.000 kr och att han emottagit handpenning å 50.000 kr samma dag. TI medgav att beskattning för skogsintäkten med hänsyn till tiden för försäljningen borde ha skett vid 1950 års taxering och ej vid 1951 års taxering. Möjligheten av eftertaxering för år 1950 hade dock försuttit. RR undanröjde den ifrågavarande beskattningen. (RR:s utslag den 11/2 1958.)

Anm.: Jämför liknande fall i t. ex. RÅ 1941 ref. 16.

Förlust på grund av utebliven ersättning från arrendator.

Besvär av fru H. angående inkomsttaxering år 1952. — Fru H. ägde en jordbruksfastighet som hon utarrenderat. Vid avträdesyn förklarades fastighetens arrendator skyldig att ersätta fru H. ett belopp av 17.185 kr., avseende ersättning för husröta, bristande leverans av spannmål samt uraktlåten plöjning och isupp-

tagning. Av fru H. yrkat avdrag med detta belopp medgavs icke. TI anförde hos RR: I målet har yrkats, att avdrag — trots att intäkten, som på grund av arrendatorns insolvens icke influtit, icke upptagits till beskattning — skulle medgivas med ett mot den beräknade ersättningen beräknat belopp. Tankegången syntes vara, att detta avdrag skulle utgöra kompensation för den värdeminskning som fastigheten undergått genom arrendatorns förvållande, d. v. s. ett avdrag i förskott för de kostnader, som måste nedläggas för att åter sätta fastigheten i stånd. Avdrag kunde dock icke medgivas för framtida reparationskostnader utan först i den mån sådan reparation verkligen kom till utförande. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 13/5 1958.)

Om lagfartskostnader i avskrivningsunderlag för värdeminskningssavdrag.

Besvär av Aktiebolaget S. angående inkomsttaxering år 1952. — Bolaget som fått avdrag för värdeminskning å byggnader och däri ingående fasta maskiner, yrkade att värdeminskningssavdraget därjämte skulle omfatta å byggnaderna och maskinerna belöpande lagfartskostnader. RR biföll yrkandet. (RR:s utslag den 5/3 1958.)

Kommanditbolag mellan familjemedlemmar.

A. Besvär av TI angående civilingenjören F:s och hans hustrus inkomst- och förmögenhetstaxering år 1952. — Fru F., som under 1947 skänkt makarnas tre barn en revers å 60.000 kr jämte ränta — vilken gåva skulle förvaltas av kamrer B. och icke stå under överförmyndarens tillsyn — överlät under beskattningsåret till ettvart av barnen andelar till ett värde av

1.000 kr i ett kommanditbolag, vari hon varit delägare med en insats av 3.200 kr. Å lottbrevet hade B. antecknat, Godkännens såsom amortering på gåvorevers. Av kommanditbolagets inkomst, 20.982 kr, deklarerade fru H. 500 kr (och värdet av kommanditlotten till 200 kr) samt vart och ett av barnen 1.900 kr (resp. värdet av kommanditlotten till 1.000 kr) PN taxerade fru F. för samtliga de av henne och barnen uppgivna beloppen ifråga. KR följde däremot deklARATIONERNA, ENÄR barnens förmögenheter stodo under särskild förvaltning och vid sådant förhållande överförmyndarens samtycke till barnens förvärv av kommanditlotterna icke fordrades samt registrering i handelsregistret icke utgjorde förutsättning för rättsligen giltig överlåtelse. I sina besvär häröver framhöll TI bl. a. att det syntes stötande om en skattskyldig efter att ha vägrats avdrag för ränta å gåvoreverser skulle kunna förändra dessa till kommanditandelar och på så sätt uppnå åsyftad skattelättnad. Vinstfördelningen syntes ske godtyckligt. I förhållande till insatserna borde barnen ha erhållit större vinst. — RR lämnade TI:s talan utan bifall. (RR:s utslag den 13/3 1958.)

B. Besvär av disponenten F. och hans hustru angående deras och deras tre barns inkomsttaxering år 1951. — Under 1948 bildade makarna F., deras tre barn och en utomstående person A. ett kommanditbolag, därvid F. tillsköt 9.500 kr, hustrun och ettvar av barnen 5.000 kr (barnens kapital härrörde ej från föräldrarna) och A. 500 kr. Samtliga bolagsmän utom F. förbehöll sig att inte ansvara för bolagets förbindelser med mer än insatsen. Rörelsen skulle handhavas av F. Av årsvinsten skulle F. få arvode å lägst 1.000 kr, var-efter återstående skulle fördelas efter bo-

lagsmännens kapitalbehållning i bolaget. I enlighet härmed erhöi av bolagets vinst under 1950, 33.626 kr, F. lön med 1.000 kr och vinstandel i övrigt med 10.332 kr, hustrun och barnen var och en vinstandel med 5.438 kr samt A. resten. F. uppgav bl. a., att bolaget under 1950 bedrivit försäljning av skogsprodukter som köpts från ett av F. ägt gods samt att bolaget avsåg att bedriva jämväl annan verksamhet, bl. a. maskinexport till Afrika. PN, vars beslut fastställdes av KR, beskattade barnen för 5 procent av deras insatser och F. för återstoden av barnens vinst. RR: ej ändring med följande motivering: Av omständigheterna i målet framgår att den enligt bolagets räkenskaper gjorda fördelningen av bolagets vinst i verkligheten inneburit gåva till barnen av medel, som utgjort inkomst för F. Denna hans inkomst kan ej anses ha understigit det belopp, som vid hans överklagade taxeringar tagits till beskattning såsom inkomst från bolaget utöver av honom deklarerat belopp, och förhållande, på grund varav han skulle äga göra avdrag för någon del av beloppet, har icke förebragts. (RR:s utslag den 22/4 1958.)

Daglön under tjänstgöring såsom lotta: avdrag för kostnader i samband med tjänstgöringen motsvarande daglönen.

Besvär av korrespondenten R. angående inkomsttaxering år 1951. — PN upptog till beskattning såsom inkomst av tjänst dels ett belopp av 402 kr, som R. uppburit som daglön under tjänstgöring såsom lotta, dels ock ett belopp av 210 kr, motsvarande uppskattat värde av fri kost under samma tjänstgöring. R. förvägrades därvid ett med 402 kr yrkat avdrag för kostnader i samband med sagda tjänstgöring. KR vidtog endast den ändringen

att beskattningen av beloppet 210 kr undanröjdes. RR lämnade R:s besvär utan bifall. (RR:s utslag den 30/4 1958.)

Presentkort till fotbollsspelare.

Besvär av fabriksarbetaren L. angående inkomsttaxering år 1954. — L., som varit fotbollsspelare i en sportklubb, erhöll från klubben ersättning för spelade matcher i form av presentkort å sammanlagt 775 kr. PN upptog beloppet till beskattning såsom inkomst av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet. L. framhöll, att presentkort utgjorde värdet av de priser som han jämlikt gällande amatörbestämmelser ägde uppbära. Presentkortet måste uttagas i varor, varför han ej kunde tillgodogöra sig deras värde i kontanter, de voro således att jämföra med idrottspriser i allmänhet, vilka icke vore skattepliktiga. TI genmälde, att de presentkort L. erhållit inte vore av den karaktär som sedvanligen förekomme, d. v. s. berättigande till inköp hos en och samma firma, utan de gällde för inköp hos alla de 438 affärsföretag som var anslutna till en viss köpmannaförening. Presentkortet voro uppdelade å olika valörer och behövde ej förbrukas på en gång utan kunde uppdelas enligt innehavarens önskan. Skillnaden mellan presentkortet och reda pengar är således mycket obetydlig. Presentkortet synes inte kunna likställas med idrottspris, eftersom klubbens spelare, lagledare etc. erhöile ersättning för sina prestationer, oavsett om fotbollslaget haft framgång eller inte. KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 22/4 1958.)

Anm.: Jämför RÅ 1942 not. 659 och 1953 not. 1092, i vilka fall idrottsföreningarna AIK resp. HIF medgivit avdrag för presentkort till fotbollsspelare.

Avdrag för arbetsrum.

Besvär av professor emeritus W. angående inkomsttaxering åren 1952—1955. — W., som under ifrågavarande år haft vissa fasta uppdrag, däribland såsom sekreterare i Längmanska kulturfonden, yrkade i sistnämnda egenskap avdrag för arkivrum i sin egen bostad med respektive 630, 638, 648 och 648 kr. Till stöd för yrkandet anförde W. att det åläge sekreteraren att själv hålla arkivrum. Sedan inom TN upplysts att fondens handlingar inte vore av sådant omfång att ett helt rum erfordrades för dessas förvarande, bestred W. detta och framhöll att han åtnjutit avdrag med 600 kr. sedan fondens instiftande år 1919. TN och PN medgav avdrag med 200 kr. KR: ej ändring. RR medgav avdrag med de yrkade beloppen. (RR:s utslag den 13/5 1958.)

Anm.: Med hänsyn till att beskattningsnämnderna medgivit visst avdrag och W. erhållit avdrag tidigare år kan det förmodas, att RR uppfattat tvisten som en beloppsfråga och icke som en fråga om behörigheten av avdraget i och för sig. Jämför RÅ 1952 not. 133 (Skattenytt 1952 s. 197), i vilket fall en professor ej medgavs avdrag för arbetsrum.

Resor till och från arbetsplatsen med egen bil.

Besvär av rikstelefonisten fru B. angående inkomsttaxering år 1952. — Fru B. arbetade i staden T., belägen 13 km. från B., där hon och hennes man var bosatta. Från bruttoinkomst av tjänst, 4.907 kr., yrkade fru B. avdrag för resekostnader med 1.550 kr. och anförde: För resor till och från arbetet är jag tvungen hålla egen bil, enär bussens tider icke någon gång sammanfalla med mina tjänstgöringstider. Resorna bli för dyra med anlåtande av taxi

och vägen är för lång för att cykel skall komma ifråga. Beloppet 1.550 kr. = kr. 2: 03 per mil. PN, varest TI framhöll att avdrag för resor till och från arbetet borde bestämmas med hänsyn till billigaste fortskaffningsmedel, medgav avdrag för resekostnader med 780 kr. (= månadsbiljett för buss 400 kr. jämte kostnader för bilresor under dagar, då fru B. icke lämpligen kunde färdas med buss). I besvären hos KR hänvisade fru B. till sina tjänstgöringstider och bifogade en bussturlista. Fru B. påpekade, att av busslistan framginge tydligt att hon, om hon skulle åka buss till arbetet, dagligen vore nödsakad anlita annat färdmedel för resa antingen till eller från arbetet eller också skaffa nattlogi och mat i T., vilket hon med hänsyn till familjen svårligen kunde ordna. KR: ej ändring. — RR ansåg fru B. berättigad till avdrag med åtminstone 1.300 kr. för ifrågavarande resekostnader (= c:a kr. 1:70 per mil enligt riksskatte-nämndens meddelanden 1958 nr 1 punkt 2). (RR:s utslag den 13/5 1958.)

Fördyrade levnadskostnader vid tjänstgöring utom hemorten.

Besvär av TI angående tandsköterskan A:s inkomsttaxering år 1952. — A., som var ogift och bodde i B. socken, var anställd som tandsköterska hos landstinget i länet och uppbar förutom lön traktamentsersättning för 108 dagar, under vilka hon tjänstgjort i S. och N. med 1.080 kr. Tjänstgöringen i de båda sistnämnda orterna berodde på att vederbörande tandläkare i B. lämnat sin tjänst där utan att någon ersättare kunnat anskaffas förrän efter nämnda 108 dagar. — PN vägrade men KR medgav avdrag för fördyrade levnadskostnader med ifrågavarande belopp, 1.080 kr. Hos RR yrkade TI fast-

ställelse av PN:s beslut och framhöll, att A. frivilligt åtagit sig tjänstgöringen och att hon i varje fall inte mot sin vilja kunde tvingas tjänstgöra annorstädes än i B. I andra hand yrkade TI nedsättning av avdraget till 5 kr. om dagen. A. invände, att hon enligt sakens natur fått finna sig i att utföra det arbete som landstinget anvisat henne under tid, då hon eljest skulle varit ledig på grund av att något arbete inte kunnat utföras i B. RR lämnade TI:s besvär utan bifall. (RR:s utslag den 26/3 1958; en ledamot ville bifalla, enär, såvitt handlingarna i målet utvisade, A. under sin ifrågavarande tjänstgöring icke förorsakats kostnader av avdragsgill natur.)

Avdrag för bilkostnader o. d. i fall då ersättning av statsmedel utgått.

Besvär av TI angående poliskonstapeln H:s inkomsttaxering år 1952. — Vid taxeringen uppgav H. till beskattning ersättning av statsmedel enligt reseräkningar med 747 kr. och motorfordonsbidrag från vederbörande polisdistrikt med 400 kr., varjämte H. yrkade avdrag för resekostnader med 2.158 kr. PN medgav avdrag med 1.147 kr., motsvarande uppbyggnadsersättning, men KR medgav avdrag med hela det yrkade beloppet. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 2/5 1958.)

Anm.: H., som torde varit anställd i kommunens tjänst, har i detta fall visserligen uppburit ersättning av statsmedel men, då vad han uppburit icke avsett förrättning i statens ärenden, har ersättningsarna icke i beskattningshänseende behandlats på sätt som gäller enligt 32 § KL jämte anvisningar beträffande ersättningsar som anvisats av staten. H. har därför i stället ansetts skattskyldig för uppbyggnadsersättningsarna men å andra sidan fått av-

drag för sina verkliga kostnader även i i den mån de överstigit ersättningarna.

Livränta på grund av olycksfall i arbete.

Besvär av TI angående majoren B:s inkomsttaxering år 1953. — B., som tjänstgjorde i flygvapnet, fick vid flyghaveri 1942 sådana skador att ena underbenet måste amputeras och benprotes anbringas. Emellertid kvarstod B. i tjänst med full lön. Genom beslut den 11/7 1952 förklarade RFA, som funnit sådana särskilda förhållanden föreligga — ökade kostnader för anskaffning av kläder och skodon — att av B. tillerkänd livränta ett belopp av 880 kr för år finge anses fr. o. m. den 16/3 1943 tills vidare utgå vid sidan av lönen jämlikt 11 § 4 st. lagen den 17/6 1916 om försäkring för olycksfall i arbete. I enlighet därmed utbetalades till B. under 1952 8.652 kr. PN beskattade B. för 80 % av detta belopp eller 6.921 kr. Hos KR yrkade B. att få avdrag för ökade kostnader för kläder och skodon, föranledda av invaliditeten, med belopp motsvarande ersättningen från RFA. KR nedsatte B:s taxering med 6.921 kr, enär med hänsyn till att ifrågavarande från RFA utbetalade belopp avsett att täcka ökade kostnader för kläder och skodon, som uppkommit för B. i följd av omförmälda olycksfall, beloppet icke vore att anse såsom skattepliktig inkomst för B. — RR fastställde dock PN:s beskattningsåtgärder, enär förenämnda av RFA utbetalade belopp utgått såsom livränta och förty, jämlikt 32 § 2 mom. KL i dess lydelse enligt lag den 26/5 1950, nr 308, skulle

upptagas såsom intäkt av tjänst på sätt PN beslutat, samt de kostnader för ökad slitning av kläder och skodon, som åsamkats B. på grund av hans invaliditet, vore att hänföra till icke avdragsgilla levnads-kostnader. (RR:s utslag den 28/4 1958; en ledamot ville icke göra ändring i KR:s utslag.)

Anm.: Jämför RA 1954 ref. 13 (Skattenytt 1954 s. 41). I nämnda fall var det fråga om ett "tillägg" till livränta för bestridande av kostnader för förnyelse av protes. I förevarande mål är det fråga om själva livräntan, som alltså enligt RR:s utslag inte kunde undantagas från skatteplikt.

Påföring av folkpensionsavgift.

Besvär av f. kassören M. angående påföring av folkpensionsavgift. — Enligt 19 § lagen om folkpensionering skall folkpensionsavgift icke påföras den som under december månad föregående år "ägt uppbära" folkpension. M., som sjukpensionerats från sin anställning, tillerkändes enligt pensionsstyrelsens beslut den 31/1 1955 invalidpension med 200 kr. för år, räknat fr. o. m. den 1/10 1954. Första pensionsbeloppet enligt beslutet betalades den 18/2 1955. Å debetsedel för slutlig skatt enligt 1955 års taxering debiterades M. folkpensionsavgift för detta år. Denna åtgärd lämnades utan ändring av länsstyrelsen. RR — varest M. framhöll att han haft rätt till folkpension fr. o. m. den 1/10 1954 — lämnade besvären utan bifall, enär ifrågakomna invalidpension ej varit tillgänglig för lyftning förrän år 1955. (RR:s utslag den 29/4 1958.)